Published and distributed under permit (No. 711), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXX. Число 178. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 3. серпня, 1922. VOL. XXX. No. 178. Jersey City, N. J., Thursday, August 3, 1922. THREE CENTS

ЗЕЛІЗНИЦІ ВІДКИДАЮТЬ ПЛЯН ГАРДИНГА

НЮ ЙОК, 1. серпня. — Представники зелізничих підприємств відбули нині конференцію в справі пляну президента Гардинга щодо покінчення страйку робітників зелізничих варстатів.

На конференції розбирано пропозицію президента, після котрої робітники малиби зараз вернути до орботи після послідного рішення Зелізничої Робітничої Ради Злучених Держав, а ся Рада малаби взяти цілу справу непорозуміння назад під розвагу. Рівночасно зелізниці та юнії малиби далі придержуватися до рішень сеї Ради, а зелізниці додатково згодитися не позивати юнїй за страйк і признати страйкуючим робітникам право старшини („сініоріті райтс") без огляду на страйк.

Зелізничі представники, зібрані в числі 180, відкинули пропозицію президента Гардинга щодо повороту страйкуючих тепер робітників до праці на давних основах та без втрати права старшини. Зелізниці однак годяться на другі точки пропозиції Гардинга.

ЗЕЛІЗНИЧІ РОБІТНИКИ ГОТОВІ БУЛИБ ПРИНЯТИ ПРОПОЗИЦІЮ ГАРДИНГА

ШИКАГО, 1. серпня. — Комітет Девятьдесяти для Страйкової Політики, котрий зібрався тут для розібрання пропозиції президента Гардинга про закінчення зелізничого страйку, ще не покінчив своїх обрад, але настрій серед комітету є рішучо за приняттєм пропозиції.

Комітет відложив нині вечером свої наради, і покінчить їх завтра.

ХОЧУТЬ ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ

ВАШИНГТОН, 1. серпня. — Цілий ряд робітничих юнїй віднісся до Самуеля Гомперса, голови Американської Федерації Праці, з просьбою зарядити голосовання за загальним страйком в Злучених Державах для симпатії з боротьбою зелізничих та вуглевих юнїй.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК СТРІТКАРОВИХ РОБІТНИКІВ В ШИКАГО

ШИКАГО, 1. серпня. — На проголошений страйк робітників надземних зелізниць та стріткар вийшло коло 25,000 робітників.

Наслідком страйку є досить поважні перешкоди в перевозі людий до роботи і бизнесу.

ЗЕЛІЗНИЦІ ОБСТОЮЮТЬ ПРИ СВОЇМ В СПРАВІ ПРАВА СТАРШИНЬСТВА

КЛІВЛЕНД, Огайо, 1. серпня. — Кілька зелізниць вже сповістило своїх страйкуючих робітників про становище, яке зелізниці заняли в справі права старшини страйкарів.

Зелізниці кажуть, що вони ніяк не уступлять від сього становища.

СТРІЛЯНИНА НА ТЛІ СТРАЙКУ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 1. серпня. — Якісь невидані винуватці постріляли вчора з корчів двох сторожів зелізничого тору зелізниці Ню Йорк Сентрел.

Місцева поліція спровадила сейчас з Ню Йорку поліційних псів і пустила їх слідом за справниками. Пси зайшли до дому двох робітників, італійських імігрантів. Поліція арештувала їх і обжалове їх за стріляннину.

ГОЛОВА МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ ЗАПРОШУЄ ВЛАСТИТЕЛІВ КОПАЛЕНЬ НА КОНФЕРЕНЦІЮ

ФИЛЯДЕЛЬФІЯ, Па., 1. серпня. — Джан Луис, голова майнерської юнії Де Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, вислав запрошение до властителів копалень мягкого вугля на конференцію, яка має відбутися в справі страйку вуглекопів в Клівленді на слідуючий понеділок.

Він вже дістав дві відмовні відповіди від двох стейтових груп копальняних підприємств. Відкинули підприємці з Індія ни та полудневого Огайо.

СТЕЙТОВІ УРЯДИ ДО РОЗДІЛУ ВУГЛЯ

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 1. серпня. — Нюджерський губернатор Едвардс установив нині стейтову комісію для розділу припасів вугля в стейті.

До комісії увійшло сімох урядників.

АМЕРИКАНСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ СУДУ НАД РЕВОЛЮЦІОНЕРАМИ

ШИКАГО, 1. серпня. — Національний виконавчий комітет соціялістичної Партії припоручив нині своєму секретареви вислати телеграфічний протест до совєтського уряду Росії проти евентуального (можливого) присуду смерти на російських соціялістів-революціонерів, котрих большевики тепер судять в Москві за участь в повстанях та заговорах проти большевиків.

Телеграма каже в части: „Виконанє кари смерти булоби соромом для робітничого уряду і злочином проти революційних робітників всіх країв".

СТРАЙК НА ФІЛІПІНАХ

МАНІЛЯ, Філіпіни, 31. липня. — Нині в ночи вийшли на страйк всі робітники працюючі на прибережних та морських кораблях, так приватних як і державних. Наслідком страйку повний параліж переходових средств межи поодинокими островами та ріжними точками на берегах.

РОЗДІЛ УГЛЯ В НЮЙОРСЬКОМУ СТЕЙТІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 1. серпня. — Говернор стейту Ню Йорк, Миллер, покликав окрему комісію, яка має займатись розділом угля протягом страйкової кризи в копальнях угля в Злучених Державах.

Ся комісія має теж недолустити до того, аби наживникі (профітірз) використовували нагоду і підбивали ціну угля вчасі страйкової кризи.

Вгадують, що підчас сеї кризи власники деяких фабрик в нюйорському стейті перестануть робити наслідком кризи.

100 ОСІБ ЗАТРУЇЛОСЬ ПАЄМ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 31. липня. — Нині затруїлось поями до 100 осіб, котрі обідали в ресторані Шелборн при 1127 Бродвей в Ню Йорку.

Там були офісові робітники з Бродвею і 26-ої та 27-ої улиці, які сейчас по обіді, почули отруту і тяжко занедужали.

Лікарі прибули амбулянсами на поратунок. Богато хорих відвезено до шпиталю.

ВИТРЕВАЛИЙ ЗЛОДІЙ.

Перед одним нюйорським суддею ставав в пятницю один Джеймс Фрейзер, 27-літний мущина, обжалований за крадіж убрання зі склепу. Яко свідок проти нього ставав один детектив котрий признав обжалованого найпостійнійшим злодієм, якого він знав. Властитель склепу з убранням завважав одного дня, що йому не доставала одна камізелька. Другого дня зі склепу пропала блюзка. Властитель сейчас повідомив поліцію, і ся прислала детектива на слідство. Детектив лишився в склепі і стеріг сподні, що остались з убрання. Його надії не завели, бо того самого вечера „властитель" камізельки та блюзки зголосився по штани. Тут однак його вже ждала несподіванка. Детектив арештував його і казав повести себе до хати. Злодій пробував ще в хаті битися з полісменом, навіть вкусив його за палець, але наконець полісмен його таки переміг і зробивши ревізію (трус) в хаті, найшов і камізельку й блюзку. Коли після арештовання поліція стала прослїджувати історію впертого злодія, переконалися, що він вже був раз суджений за крадіж, але потрафив змягчити серце судді так, що сей дарував йому кару під умовою, що він більше красти не буде. Як видно, злодій місто перестати красти, постановив красти більше осторожно. За се суддя визначив йому найвисшу кару, дозволену законом за крадіж.

ВОЄННІ СКАНДАЛИ В АНГЛІЇ ВИХОДЯТЬ НА ВЕРХ.

Лондонські часописи розписуються про крадежі і надужиття, які були в англійських військових кантинах підчас війни і ще зараз по її закінченню. Виявляєся, що найменше 4 міліони фунтів стерлінгів (около 20 міліонів долярів) опинилося в кишенях деяких людий, або витрачено на їх особисті справи. До військових кантин в Мезопотамії вислано чимало шовкових жіночих панчох та сподного шмаття. Крім того урядники, що з кантинами були звязані повкладали великі суми десного гроша до банків на свої імена. Справу суде розслїджувати „королівська комісія".

ПУБЛИЧНА МОЛИТВА НЕ Є ПРОВИНОЮ

Міська комісія, що наймає робітників для міста Портленд, Орегон, розбирала питанє, чи молитва на публичнім місци являєтся провиною. Шість тижнів тому саме місто відправило одного старого міського робітника, закидуючи йому те, що він молився голосно на публичнім місци, в парку, кілька разів збирався їсти свій обід. Міська комісія, розібравши справу, заявила, що публична молитва не є ніякою провиною і приняла назад робітника.

ГАРНИЙ ВІК.

Один професор нюйорської стейтової школи лісництва розповідає цікаві річи про вік людини та вік ростин. Обчисляє він, що дозрілий ліс складаєтся лишень з яких 5 процент дерев, що почали рости в ньому. Понад 95 процент дерев вигибає перед осягненнем віку 80 літ. Коли се зрівнати з чоловіком, то порівнанє вийде на користь чоловіка, бо на кождих 100 людий лишень 87 людий вмре перед 80-им роком життя. Коли, однак, взяти під увагу число дерев понад 100 літ, то тут порівнанє вже зовсім не виходить на користь людини, бо дерево потрафить прожити таких вік, якого людина ніколи ожити не може. Столітнє дерево не є вже такою рідкостю, як столітний чоловік. Декотрі дерева доживають до справді біблійного віку. Американське дерево „Секвоя" доживає до 4,000 літ.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ КРАДІЖИ.

Харківський „Комуніст" пише:

Ревізією продовольчого складу Харківського Губерніяльного Відділу Опікування Народнього Здоровля, яку переведено Народнім Комісаріятом Робітничо-Селянської Інспекції, відкриті крадіжки, намисне недбале ведення рахівництва і цілковитого не господарське ведення справ.

Справа передана Народньому Суду.

ЗВІРЯТА ГИНУТЬ НА ОЗДОБУ ЛЮДЯМ.

Ще одна звірина починає вигибати, бо людині забаглося вживати частий його тіла на прикрасу. Є ним американський олень, званий „елк". Від якогось часу появилися в торговлі ріжні прикраси, роблені зі зубів сього звіра: появилися дармовиси, спинки, пришпильки і т. п. причандали, роблені з гарних елкових зубів. Ціна на зуби американського олена пішла в гору, а в слїд за тим мисливі почали вбивати звірята не для мяса, але для зубів. Американський уряд каже, що він справді затривожений сим вбивднем, бо вбивають оленів в час дозволений на вбивання, і поза сим часом. Вбивання має просто грозити винищенням сього гарного і мало шкідливого звіряти.

САСКАЧЕВАН ПРИЙМАЄ ЗАСАДИ ЗБІЖЕВОЇ (ПШЕНИЧНОЇ) РАДИ.

З Реджайни, Саск., доносять: В саскачеванськім соймі обговорено потребу збіжевої ради для продажі пшениці. Вправді ще справа не скінчена, однакож велика більшість стоїть за встановленєм збіжевої ради. Доси ще не зовсім рішено питанє, чи фармері мусіли би продавати пшеницю через збіжеву раду, чи могли би і через инші руки. Не рішено ще також, як далеко сягаючі права могла би мати така рада, чи могла би розпоряджати продажею всего збіжа загалом, чи могла би забороняти яким будь фірмам торгувати збіжем і др. Предложена резолюція говорить, що збіжева рада повинна мати якнайширшу власть в продажі всего збіжа провінції і повинна бути одинокою посередницею між фармерами і дальшими покупцями. Щоби робота вийшла більше одноцільною, повинно втягнути до кооперації Манітобу і Саскачеван, до чого вже пороблено деякі заходи.

З АЙРИСЬКОЇ ГОРОЖАНСЬКОЇ ВІЙНИ

ДАБЛИН, 1. серпня. — Війска повстанців проти тимчасового айриського уряду уступають в цілій околиці Типерері, де вони ставили ще послідний опір.

КАБІНЕТНА КРИЗА В ІТАЛІЇ

РИМ, столиця Італії, 31. липня. — Король Віктор Ммануїл поручив нині Люіджі Факті, котрий недавно уступив зі становища італійського премієра, щоби знова приняв на себе обовязок утворити новий італійський міністерський кабінет.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК В РИМІ

РИМ, 1. серпня. — Нині почався в італійській столиці Римі генеральний страйк для протесту проти послідних провокаційних виступів італійських націоналіста фашістів.

Наслідком страйку місто виглядає як в час облоги. Місто освітлюють великі військові рефлектори. Вулицями снуєтся велика маса війска, нагромадженого урядом для запобіжения евентуальним поважним подіям. Навіть Ватикан, столиця римського папи, проявляє певне занепокоєнє, бо приказано обмежити авдієнції в папи до найнеобхідніщих.

НОВИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ

РИМ, 1. серпня. — Італійська кабінетова криза наконець виглядає на покінчену. Бувший премієр, Факта, котрого резигнація власне почала кризу, оповістив, що йому вдалося зложити новий кабінет міністрів.

Зі старого кабінету остався в новім, кромі премієра ще Карльос Сканцер, міністер заграничних справ. Другі члени кабінету нові люди, однак кабінет складається з представників тих самих партій, що становили попередний кабінет, отже: демократів, реформістів, католиків та консерватистів.

В кабінеті нема лишень двох партій, а саме: соціялістів та фашістів.

ГРЕКИ ЗБИРАЮТЬ ВЕЛИКІ МАСИ ВІЙСКА ДО ВІЙНИ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 1. серпня. — Як урядово оповіщає аліянтська головна кватира в сьому місті, Греція зібрала в Тракії 12 дивізій війска, або коло 70,000 жовнірів.

Аліянтські війська в тій части світа мають коло 10,000 жовнірів але їм помагає велике число могучих военних кораблів.

ГРЕКИ ХОЧУТЬ ОКУПУВАТИ ТРАКІЮ НА ТАКИХ САМИХ УМОВАХ, ЩО СМИРНУ

ЛОДОН, 1. серпня. — Сюди прийшла півурядова вістка з Атен, що Греція задумує надати Тракії таку саму автономію, як вона надала місту Смирні в Малій Азії.

КИТАЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ НАЗАД ОТВОРЕНИЙ

ПЕКІНҐ, 1. серпня. — Нині отворено назад давний китайський парлямент, розігнаний мілітаристами ще в 1917. році, і він сейчас почав наново наради.

НОВІ ВОЄННІ ВИНАХОДИ

ЛОНДОН, Англія, 1. серпня. — Підчас фльотних маневрів, що відбувалися сими днями на повному морю, виявлено цілий ряд далеко йдучих воєнних винаходів.

Межи ничим кермовано цілий воєнний корабель бездротним телеграфом з берега або з других кораблів. Корабель се мав на собі ні одної душі залоги, а з воздуха кидано на нього з літаків бомби. Прилади до кидання бомб були так удосконалені, що знатоки воєнні орекли, що якби так бомби були справді наповнені динамітом або другими вибуховими матеріями, то з корабля по бомбардованю навіть слід не лишивбися.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРОГНАВ ПОСЛА

ЛОНДОН, 1. серпня. — Англійська палата послів рішила нині викинути з палати англійського посла Горейшо Ботемлі, котрого один англійський суд засудив недавно на сім літ тяжкої вязниці за ріжні обманьства, на суму 150,000 фунтів штерлінгів (яких 650,000 долярів).

СТРАШНА ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА У ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ, 1. серпня. — Межи місцевостями Ажан і Тарб зударились нині два поїзди, наладовані великим числом поломників до славної печери в Лурді.

Перші вісти подають, що число вбитих паломників виносить 40, а число ранених 52.

До страховищої катастрофи причинилося не лишень те, що більшість пасажирів поїздів були немічні каліки, але й те, що всі майже пасажири в хвилі катастрофи спали.

АНГЛІЯ ЖАДАЄ СПЛАТИ ДОВГІВ ВІД СВОЇХ ДОВЖНИКІВ

ЛОНДОН, 1. серпня. — Англійський уряд повідомив нині французький уряд, що Англія не може зречися своїх воєнних довгів і буде домагатися їх заплати, бо Злучені Держави домагаються вхід неї заплатити її довгів.

Подібну ноту вислала Англія до Італії, Югославії, Румунії, Португалії та Греції. Про зміст сих нот повідомлено теж Злучені еДржави.

ФРАНЦІЯ НАТИСКАЄ НА НІМЕЧЧИНУ

ПАРИЖ, 1. серпня. — Французький уряд вислав до Німеччини ноту з погрозами, що Франція вжие примусу на случай, якби Німеччина не заплатила на час всіх довгів всім приватним французьким горожанам.

АВСТРІЯ ШУКАЄ НОВОЇ ПОЗИЧКИ

ПАРИЖ, 1. серпня. — Австрійський уряд постановив в найблизшій будучности попросити аліянтів дати її нову позичку в сумі 15 міліонів фунтів стерлінгів.

Позичка має бути затягнена на поправу монетарної системи. Австрія має просити аліянтів, щоби вони гарантували сю позичку.

ЗБУДУЙМО СИЛЬНУ НАРОДНУ КРІПОСТЬ!

Ми, Українці з Галичини, чванимо ся всюди, що ми найрозумнійші із усіх Українців. Ми любимо говорити і думати, що ми призначені бути будівничими нашої держави. Воно не булоби зле, еслиби ця наша амбіція основувала ся на правді, Якби у нас був дійсний хист до організації, то Галичина моглаби справді стати українським Піємонтом.

Але чи не дуримо ми себе самих? — Подивімся тільки на достійні добутки галицької еміграції і порівнаймо себе із другими частинами українського народу.

Поставмо себе, для прикладу, поруч із нашими братьми з поза Бескиду. Число забескидської еміґрації більше-меньше таке саме, як нашої.

Кілька тижнів тому їх організація „Соединеніе" мала свою конвенцію. Із звіту знаємо, що в „Соединенію" гуртується близько стопятдесять тисяч членів!

Забескидські Українці зібрали увесь свій загал до одної організації. Ся орґанізагія така могуча, що із нею числять ся у Вашинґтоні і в Празі.

Ми привикли дивити ся з висока на „малосвідомих Руснаків", а однак вони мають далеко більше право критикувати нас.

Де є у нас організація, що підходилаби під міру „Соединенію"?

Найстарша і найбільша організація Галичан, се наш У. Н. Союз із сімнайцять тисячами усіх членів! Про другі організації нема що й говорити. Гурток пару тисяч — зветь ся організацією.

І се тим дивніще, що У. Н. Союз, се фінансово найсильніща інституція з поміж усіх еміграційних. Такого забезпечення, як У. Н. Союз, не має ніякої ані „Соединеніе" ані другі подібні запомогові організації.

Але коли біля „Соєдинения" позбирали ся усі в імя патріотичної солідарности, то у нас, у галицьких Українців, тільки й було роботи, щоби розбити єдність і громадити цілий ряд малих новотворів для вгодження амбітникам, демагогам.

Колиби нині в У. Н. Союзі було хоча 50.000 членів, то наш голос не бувби „голосом вопіющого во пустини".

ЯКБИ МИ МАЛИ ХОТЬ ОДНУ СИЛЬНУ ЧИСЛОМ ОРГАНІЗАЦІЮ, ТО МИ ВИЗВОЛИЛИБИ ГАЛИЧИНУ І УКРАЇНУ ПЕВНЕ.

А так ми годні перед світом показати тільки одну правду, а це, що ми неспосібні до організаційної роботи. Чи може хтонебудь числити ся із народом, що показує таку незрілість, так ерозеднанне своїх власних сил?!

Під теперішний час еїе нове лихо прилізло до старого. Агенти ріжних американських компаній найшли між нами таких людий, що ходять між народом і обкидують болотом усі наші запомогові організації.

У свідомого народу є так, що кождий чоловік насампред стає членом своєї організації, а вже відтак, коли хоче і може, асекуруе ся деинде. Так роблять навіть Американці, котрі мають сотки ріжних своїх запомогових інституцій. Вони роблять це для ідеї братерства, співжиття із любими собі людьми, а ще й тому, що КОРИСТИ ЗАПОМОГОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ Є ДЛЯ ЧОЛОВІКА В БІДІ ДАЛЕКО БІЛЬШІ, ЧИМ В АСЕКУРАЦІЇ.

Возьмім тільки слабість або каліцтво. Асекурація не пішле відвідати тебе, як ти хорий, не займеться ні тобою, ні твоєю родиною. Так само байдуже їм, як ти станеш калікою або впадеш в біду.

Запомогові організації виплатили сотки міліонів запомоги хорим, калікам, бідним — і їх родинам.

Друга переважна користь з організації се часопись, який в У. Н. Союзі приходить до тебе кождого дня. Він приносить тобі усі вісти, на які ти цікавий, він повідомляє тебе безвпинно про хід подій на еміґрації і в рідній краю, він є тим звеном, який лучить тебе з цілим твоїм народом.

Цього не дасть тобі асекурація.

Організація така, як У. Н. Союз, то так якби народна армія. Кождий чоловік, що любить волю і свій нарід, не буде стояв здалека і дивити ся, як другі бються за щастє його і дітий.

Добрий Українець в Америці не повинен відчахнути ся від своїх людий, а повинен вступити в ряди своєї народної армії, яка гуртується біля У. Н. Союза.

Дивіть на „Соєдиненіе", як воно одержало для своєї частини рідного краю усьо, чого бажали. Воно є твердинею для забескидської України, дарма що воно є в Америці. Бо зі 150.000 з'організованого народу мусять числити ся усі. Отак і нашим святим, народним обовязком є обєднати нашу усю еміґрацію разом. А середником до того обєднання є безсумнівно наш У. Н. Союз.

Наша організація не потребує сама себе хвалити. Хай говорять самі числа. Коли прочитаєте фінансовий звіт, то побачите самі, що НІ ЖАДНА АНІ УКРАЇНСЬКА АНІ ЖАДНА ДРУГА ЗАПОМОГОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕМІГРАНТІВ НЕ Є ВІДНОСНО ДО ЧИСЛА ЧЛЕНІВ ТАК БОГАТА, ТАК СИЛЬНА ОБЕЗПЕЧЕННЄМ, ЯК У. Н. СОЮЗ.

Під народним зглядом У. Н. С. все держав і держить високо національний прапор Соборної України. Вправді ми стоїмо кріпко за галицьким правительством, але се тому, що воно є одиноким нерозбитим українським державним осередком і длятого, що знаємо, що ціль галицького уряду наконечна є: обєднане усього українського народу в одну державу.

У воєнний час найважнійшу роботу сповняють ті, що збирають рекрутів-добровольців. ТАКИМИ РЕКРУТАЦІЙНИМИ УРЯДНИКАМИ ПОВИННІ ТЕПЕР СТАТИ УСІ ЧЛЕНИ НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. Кождий приєднаний член значить скріплене нашого національного табору в Америці. ПРИДБАНЕ ТИСЯЧІВ НОВИХ ЧЛЕНІВ УЧИНИТЬ У. Н. С. ПЕРЕВАЖНИМ ЧИННИКОМ В ДОБУТТЮ ВОЛІ ДЛЯ УКРАЇНИ. З'організоване усіх Українців разом покаже світови, що ми зрілий до самоуправи народ. Воно зробить більше, чим усі протести і манїфестації. Воно витворять безсумнівний оден національний фронт.

Нічого не бояться вороги так, як обєднання Українців. Бо тим уся тайна народної сили.

Порозбивані по ріжних дрібних організаціях або ступаючи самопас, — не зумієм вчинити нічого поважного. Богато зусилля і енергії витратиться надармо. Зеднані докоаемо усього. З гуртована еміґрація буде могла подбати за усьо і тут в Америці і для визвольної боротьби в краю.

Асекурація не дасть ні цента на нашу ціль. ОБОВЯЗКОМ УКРАЇНЦЯ Є ВПЕРЕД ВСТУПИТИ ДО У. Н. СОЮЗА, А ДОПЕРВА ВІДТАК МОЖЕ ВСТУПИТИ ДО ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЧИ АСЕКУРАЦІЇ.

Кождий свідомий Українець показує свою свідомість тим, що має відзнаку У. Н. Союза. А СВОЮ ЛЮБОВ ДЛЯ УКРАЇНИ ПОКАЖЕ НАЙЛУЧШЕ ТИМ, ЩО БУДЕ ПРИЄДНУВАТИ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО НАШОГО СПІЛЬНОГО ГУРТУ.

УКРАЇНЦІ! ВСТУПАЙТЕ УСІ ДО НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ! Вступайте усі до нашої організації, ЩОБИСЬМО РАЗОМ СТВОРИЛИ ПРАВДИВУ НАРОДНУ КРІПОСТЬ, яка дасть нам силу для добуття свободи усій Україні!

УКРАЇНЕЦЬ-СОЮЗОВЕЦЬ.

СКІЛЬКИ Є ПОЛЯКІВ, А СКІЛЬКИ ИНШИХ НАРОДІВ У ПОЛЬСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

Скільки є Українців, а скільки Поляків на українських землях, загарбаних Польщею?

На основі польського урядового спису населення.

(Від власного кореспондента).

„Треба утворити незалежну польську державу, яка мусить містити в собі области, заселені без сумніву польським населенням".

Так звучала 13-а точка мирової програми президента Злучених Держав Північної Америки Вилсона, яку він проголосив 8. січня 1918 р. в імени держав антанти як основу будучого мира.

Отже держави антанти збиралися утворити незалежну польську державу, яка мала в собі містити в собі области, заселені без сумніву польським населенням.

Одначе держави антанти що иншого голосили, — а що иншого зробили. Голосили, що хотять **визволити народи**, поневолені Австро-Угорщиною й Німеччиною, — а поділили народи знов на пануючих і поневолених.

Голосили, що хотять відбудувати Польщу, як акт національної справедливости, Польщу в етнографічних границях, Польщу, яка містила би в собі области, заселені без сумніву польським населенням, — а утворили Польщу, **яка обнимає великі области заселені без сумніву не-польським населенням**, Польщу, якій віддали панування над українськими, білоруськими, литовськими землями, Польщу, яка є **тюрмою народів**, передовсім народу українського, білоруського і литовського.

Очевидно, польське правительство, польські партії і всі Поляки кричать на цілий світ, що всі ті землі, які опинилися під польським пануванням, є польські, що все те є Польща, — що більше, що Польщу скривджено, бо їй належиться ще більше земель.

Щоби викликати враження, держава, яка називається „Польська Республика", є дійсно Польща, польське правительство, при помочи всіх польських політичних партій і всего польського громадянства, веде супроти не-польських народів політику **страшного національного гнету.** Українці, Білорусини, Литовці не мають в Польщі ніяких національних прав, їх мову переслідують, їх національне життє винищується, на їх землі насаджується польську кольонізацію, щоб надати українській, білоруській чи литовській землі польський характер.

Минулого року польське правительство перевело на всіх землях, які знаходяться під пануванням Польщі, спис населення. Польські політики і польські часописи не скривали того, що сей спис населення має за головну ціль виказати, що Польща є **польська** держава, значить, що в ній величезна більшість населення є польська.

Ви знаєте, як переводиться той спис населення на не-польських землях. Знаєте, що в Галичині українське населення масово повстало проти переводження спису населення; що спис населення в Галичині пригадував війну, бо переводжено його при помочи узброєного війська.

Здавалося би, що такий спис населення повинен би випасти так, як сього бажали собі Поляки. **А одначе — він випав зовсім инакше.** В польській державі, під польським гнетом, живе так богато міліонів не-польського населення, що навіть польські урядовці — хоч які вони майстри у всяких шахрайствах! — не могли всього того не-польського населення записати за Поляків.

Польський „Головний Статистичний Уряд" видав тепер книжку п. н. „Тимчасові вислїди першого загального спису населення польської республики з дня 30. вересня 1921 р." Ось кілька чисел з сеї книжки.

Все населення як на землях, які творять польську державу, так і на землях українських, білоруських і литовських, які Польща насильно загарбала, отже на всіх землях, які знаходяться під властю польського правительства, виносить 25,372.397.

З того Поляків є 17,359.833, себто 68.4%, инших народностий 8,012.564 себто 31.6%.

Отже в польській державі є тільки дві третини Поляків, а **одну третину населення творять инші народности.**

Найбільший процент **инших народностий** виказують воєвства: волинське 85.5%, поліське 78.2%, станиславівське 78.2%, тернопільське 55.7%.

Сі воєводства, се українські землі загарбані Польщею. Навіть на основі польської статистики Поляки знаходяться тут в меншости.

Львівське воєводство виказує 57% Поляків, отже польську більшість. Се тому, бо львівське воєводство утворено так, що воно обнимає й українські повіти Східної Галичини й польські повіти західної Галичини. Сим злученнєм польських і українських земель в одно воєводство Поляки хотіли осягнути те, щоби львівське воєводство мало польську більшість.

Беручи на увагу висше подані цифри, все треба тямити, що се є цифри польського урядового спису населення, отже **цифри фалшовані в користь Поляків!**

Тепер придивімся, що говорить польський урядовий спис населення про **українські** землі, які стогнуть в польській неволі. На основі сього спису на сих українських землях живе 5,000.000 Українців і 2,000.000 Поляків.

Якби навіть сей спис був правдивий, то виходило би з нього, що Українці 71.5%, Поляки тільки 28.5%.

Се значило би, що на українських землях, загарбаних Польщею, український нарід є сильнійший, ніж польський нарід в польській державі.

Коли Поляки хотять мати державу, в якій вони творять тільки 68.4% населення, — то на скількиж більше право на державну незалежність мають ті українські землі, які загарбала Польща, землі, де Українці творять на основі польського урядового спису 71.5% населення!

Що 31.6% непольського населення переважно Українці, мають оставати в польській державі, се є добре і справедливо. Але щоби 28.5% Поляків мало оставати в українській державі, — се є дуже несправедливо! Так говорять Поляки. При тім треба мати на увазі, що польська меньшість на українських землях — се розкинені острови серед українського моря. Та польська меншість не живе на одноцільній території і тому не може бути виділена в окрему територію, — хиба мусіла би вивандрувати з української землі.

За то зовсім инакше положення українського народу в польській неволі. Він живе на своїй власній землі, творить на ній більшість, його землю дуже добре можна відділити від Польщі.

Одним словом, навіть польський урядовий спис населення показує, що Польща загарбала чисто українські землі, на яких Поляки знаходяться в меншости.

Львівський „Громадський Вістник" подає, що на основі приватних обчислень українське населення на українських землях, загарбаних Польщею, виносить 5,500.000, Поляки тільки 1,500.000, инші (Німці, Жиди і т. д.) 1,000.000. Се значило би, що Поляки на українських землях виносять тільки 17.75%. І така меншість мала би панувати над величезною українською більшістє! **Півтора міліона Поляків мали би панувати над півшеста міліонами Українців** і міліоном инших народностий!

При тім треба мати на увазі, що богато Поляків прийшло з Польщі на українські землі на те, щоб їх держати в неволі. Польські урядовці, польське військо, польські кольоністи — все те **зайди**, які мусять забратися з українських земель, як тільки ті визволяться з польського ярма.

Число Поляків, які тоді остануть на українських землях як елемент осілий, звязаний з тими землями, буде дуже незначне.

З цілого польського урядового спису населення один вивід: Українські землі повинні бути визволені з польської неволі!

Прага, 5. липня, 1922.

Др. Михайло Лозинський.

Іван Франко.

КОНКІСТАДОРИ.

По бурхливім океані
Серед пінявих валів
Наша фльота суне, бється
До незвісних берегів.
Плещуть весла, гнуться щоглі...
Ось і пристань загтишна!
Завертай! І бік при боці!
І стерно біля стерна!
Кидай якорі! На беріг
По помостах вихоли!
Ні чичирк! Ще ледво дние...
Пусто скрізь... Ставай в ряди!
Сонний город ще дрімає...
Схопимо його у сні...
Перший крик — наш окрик бою,
І побідні пісні.
Та заки рушать, пускайте
Скрізь огонь по кораблях,
Щоб всі знали, що нема нам
Воротя на старий шлях.
Бухнув дим! Хлюпоче море...
Щось мов стогне у судні...
Паруси запопотіли,
Наче крила огняні.
Гнуться реї, сиплють іскри,
Мов розпалені річки...
Снасть скрипить... Високі щоглі
Запалали мов свічки.
Що за нами, хай на віки
Верне попід життєвий!
Або смерть, або побіда! —
Се наш оклик боєвий!
До відважних світ належить.
К чорту боязнь навісну!
Кров і труд ось тут здвигне нам
Нову, кращу вітчину!

Кохавинка, д. 26. липня 1904.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Тов. Української Молодіжи, Ню Йорк переслало 92.00
Сі жертви походять: З загальних зборів Ліги Ам. Горожан і Вет. дня 27. квітня 6. р. $12. Збірка на галі в Madison Square Garden під час манїфестації дня 27. мая б. р. $80.
Оголошено попереднїо 50.50
Загальна сума 142.50

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКИЙ ШПІОНАЖ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ У ВІДНІ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

У Відні, найбільшому під сю пору українському осередкові за кордоном, а спеціяльно осередкові Галицькому, — Ляхи давно вже розвинули як найширше свій шпіонаж проти Українців. Ляцький шпіонаж, як в супереч міжнародному звичаєві, є тут під проводом місцевого ляцького посольства, а має ширші завдання ніж звичайні шпіонські орґанізації. Польський уряд послугується ним не лише для видобуття потрібних йому відомостей про діяльність Галицького Уряду та окремих українських політичних груп антипольського напрямку, Головним завданням ляцької шпіонської організації у Відні є: 1) сіяння ворожнечі між Українцями Галичанами і Наддніпрянцями, 2) навертання Українців на французько-польську орієнтацію, 3) піддержування вигідного для польських інтересів гуртка петлюрівців, та 4) розклад і обезславлення української еміграції. Ляцькі шпіони користуються при сьому найогиднійшими способами для осягнення своєї мети.

В минулому році і в початку сього року, ляцькі шпіони прикладали всіх сил, щоб за допомогою петлюрівців передягнути на польську службу деякі наддніпрянські групи, та щоби не допустити до утворення у Відні загально української політичної організації. В цих цілях видавано у Відні знану провокаційну польську часопись „Україна", на французькій і українській мові, при участи Грекова, Чернушенка і Козаковича. Однак заходи ляцьких шпіонів в цілому, не мали великого успіху. Своїх наймитів Грекова і К-о., Ляхи не тільки прогнали, але ще й запідозріли в тім, що вони одночасово були слугами і Польщі і большевиків. Часопись „Україну" — ляхи перестали видавать, бо не найшли других Каїнів, які могли-б її провадити далі під українською маркою, а крім того і видимої користи з неї не було, бо вся українська громада пізнала цїль сії часописі і не захотіла мати з нею нічого спільного. Чернушенка, як скарбника цїї часописі і як сого шпіона, ляхи заманили до Варшави і там поставили під воєнний суд.

Та ся невдача ляцької шпіонажі не причинилась до зменшення її діяльности, а навпаки ще побільшила її. Ляцькі шпіони і їх агенти (яких ляхи наймають собі часом із поміж Українців), стали ще більш завзятіше нишпорить між Українцями по каварням і на всяких прилюдних зборах.

Після генуенської конференції, ляцькі шпіони у Відні розвинули особенно енергічну діяльність, щоб довідатись про всі наміри і заходи Галицького Уряду, як в справах міжнародньої політики, так і в справах відносин до Краю. Ляцькі шпіони пильно стежать також за діяльністю окремих груп і видатніших Українських діячів, ворожо настроених до Польщі, та роблять на них доноси до контр-розвідок деяких антантських держав, приписуючи усім чесним Українським діячам „германофільдство". Взагалі прояв Українцями природного їм польонофобства, та всякі виступи Українців проти Польщі, — ляцькі шпіони називають „германофільством", або й большевизмом". Що і що коли буває для ляхів вигіднішим фалшувать це і фальшують вони, для представників антантських урядів, особливо-ж французького! —

Хоч цей підлий спосіб, якого вживають ляхи для очернення українства є вже досить знаний, та все-ж вони ще й доси користуються ним з причини телеріцної сліпої ворожнечі французів не тільки до Німців, але й до тих народів, які прихильно, чи з співчуттям відносяться до Німецької нації. До речи! Петлюрівці полегчують своєю злочинною діяльністю в користь Польщі, (а іменно: своїми заявами незаінтересовання в справі Галичини, а то й прямо продажею Галичини, та афішуванам перед французьким урядом свого стремління до здійснення польсько-української „дружби"), в значній мірі і без сього шкідливу роботу ляцьких шпіонів проти Українців.

Ляцькі шпіони для осягнення успіху в чорній роботі, між иншим, вступають на службу до большевицької місії у Відні.

Практичну роботу ляцького шпіонажу у Відні провадить був. російський офіцир Тулов, що називае себе: „де-Бремонтом". Росіянин по національности, зять великого магната з Київщини Баскакова! Гроші агентам і провокаторам виплачує по призначенню Тулова,— лях Баранський. Як удалось недавно точно довідатись з листа Тулова до одніеї особи, за кожду „гарну інформацію" в українських справах, Тулов призначає „добру" винагороду а саме по 20 турецьких лір! Тулов старається всяким способом зблизитися до місцевого українського громадянства, та здобуть його довіря, а навіть пробував пролізти легально до Галицького Уряду, щоб завести знайомства з одповідальними особами.

Ляцькі шпіони пошукують агентів з поміж Українців і Росіян!

За турецькі ліри хотять ляхи придбати собі новітніх яничарів!

І як обережно повинна бути вся Українська громада у Відні, і взагалі за кордоном, в розмовах на політичні й державні теми, щоби не дать матеріялу ляцьким шпіонам, які не раз в овечих шкурах крутяться між нами!

А. М.

BOSTON, MASS.

Заходом Тимчасового Комітету Несення Помочи голодуючим на Україні відбудеться **в неділю, 6-го серпня с. р. в Elizabeth Peabody House,** 357 Charles St., Boston, Mass., **ВЕЛИКЕ ЗАГАЛЬНЕ ВІЧЕ.** Початок віча о год. 3-ій пополудни. — Отсим проситься всіх щирих Українців з Бостону і з околиці взяти численну участь у сім зібранню і помочи голодуючим нашим браттям- і сестрам на Україні. Велика ганьба булаби нам коли будем легковажити се тяжке горе, яке переживає наш Нарід. Накормім голодних братів наших нині, бо завтра не знаєм, що з нами буде. На віче запрошено д. М. Січинського і других бесідників. — **Тимчасовий Комітет Допомоги Гол. на Україні.** 178

BRIDGEPORT, CONN.

Заходом спів.-драм. Кружка **„Бандурист"** при укр. гр.-кат. церкві Покрови Пресв. Богородиці в Bridgeport, Conn., відбудеся дуже гарне велике представленнє **В НЕВОЛІ ТЕМНОТИ,** комедія з життя українсько-американського народа у 3-х актах, **в неділю, 6-го серпня 1922 р. в церковній гали, 34 Beach St.** Початок о год. 7-мій веч. Ціни місць 50 і 35 центів. — Дорогі Родимці! Наколи Ви хочете відпровадити вечер весело і насміятись до волі, то просимо прибути як найчисленнійше на це гарне представленнє. Весь чистий дохід на Укр. Греко-Кат. Церков. — **Комітет.** 176-78

CARTERET, N. J.

Бр. св. Вмч. Димитрія від. 24 Провидіння, устроює перший **ВЕЛИКИЙ ПІКНІК в неділю, 6-го серпня (августа) с. р. на East Rahway** у ліску. Початок точно о годині 1-шій пополудни. Музика буде грати знаменито українські й англійські танці. На сей пікнік всіх Українців і Українок як місцевих так і з околиці запрошуеся як найчисленнійше. За добру забаву ручить — **Комітет.** 176-178

BAYONNE, N. J.

Бр. св. **Архистратига Михаїла,** від. 213 У. Н. С., устроює **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в суботу, дня 5. серпня б. р.** в гали Hooper Cooper, Ave. F. ріг 22 улиці. На сей баль запрошується всіх Українців і Українок з міста Бейон і околиці. На бали буде приграват першорядна українська банда Бр. св. Володимира від. 65 У. Н. С. з Елізабет. Н. Дж., під проводом професора Едельмана. За добру забаву ручить — **Комітет.** 178,79

З ЧАСІВ СТАРИННОГО РИМУ.

В днях старинного Риму був принятий звичай при оплакуванню смерти близьких свояків, плакати щоби сльози спливали до склянного начиння. Загально вірили, що той найбільше любив померщого, чия бутелька була майже повна сліз. В наших більше практичних часах, уживаємо скла до ліпших цілий. В телескопі скло дає нам спромогу розвязувати загадки всесвіта. В ляборраторіях скло містить в собі ліки, котрі, коли здоровлє недопише, привертають нам силу і енергію. В декотрих фляшках є середники лічничі через цілі десятиліття без зміни а є дуже популярні у загалу, — до таких належить Трінера Гірке Вино. Тисячітисячі ґаздинь в Злучених Державах і в Канаді держить його завсігди під рукою в домовій аптиці, тому що пізнали його успішність без огляду на літа. Знають що коли хтось в хаті терпить на брак апетиту, запір, вітри в жолудку, неправильний віддих, біль голови, нервовість, загальне умучение і т. д., Трінера Гірке Вино принесе цілковиту полегчу. Можна купити в кождій аптиці і у продавця ліків. Запитайте там також і про другі препарати Трінера. 178

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.
ЗВІТ
з нарад в справі основання українського народного театру в Америці.

Заходами кількох Українців з Ню Йорку й околиці відбулися в днях 18. і 25. липня б. р. збори любителів українського театру в Америці.

На першім засіданню (18. липня) помимо зливного дощу явилося в салі Укр. Нар. Дому в Ню Йорку 48 учасників. Точно о годині 8-мій вечером розпочалися наради вибором д-ра С. Демидчука предсідателем зборів. Він поклик на секретаря С. Дембицького.

Реферат про потребу українського народного театру в Америці виголосив М. Шустакевич, а реферат про фінансованнє сеї інституції — О. Стеткевич. Над обома рефератами вивязалася широка дискусія. Забирали голос: Мельник, о. Чаплинський. Дмитрів, о. Сембратович, Добрянський, Щеґельський, Фесолович і инші. Всі присутні рішили одноголосно, що така культурна інституція є в Америці конечно потрібна. О годині 11-тій в ночи наради відложено до слідуючого тижня.

На другім засіданню, 25. липня, явилося 38 осіб. осіб. Ізза неприсутности С. Дембицького предсідатель, др. Демидчук. покликав на секретаря О. Стеткевича. Наради велися головно над способами фінансовання українського народного театру в Америці. В дискусії забирали голос: Шустакевич, о. Чаплинський, др. Демидчук, о. Сембратович, Фесолович, Щегельський, Марусевич, Шевців, Цільник і инші. Проєкти були ріжні, але при голосованню ухвалено, що новозаснована інституція має опиратися на уділах. не виключаючи очевидно і добровільних датків.

На внесеннє о. Сембратовича, поперте о. Чаплинським, ухвалено висоту одного уділу на 5 долярів.

Яко уділовці зголосилися слідуючі особи: о. Й. Чаплинський 3 уділи, др. С. Демидчук 1 уділ, О. Стеткевич 2 уд.. о. Л. Сембратович 5 уд., Юлія Шустакевич 1 уд., С. Фесолович 2 уд., І. Підгорецький 1 уд., о. Й. Джендж ера 2 уд., о. М. Лисяк 2 уд., о. Підгорецький 5 уд., М. Шустакевич 1 уд. (сплатив), Т. Маселко 1 уд., І. Марусевич 1 уд., К. Добрянський 2 уд. (сплатив), В. Цільник 1 уд. (сплатив), І. Добрянський 2 уд., М. Никифорчин 2 уд., Н. Добрянський 1 уд., П. Мартинюк 1 уд., П. Левків 1 уд., Т. Паламар 1 уд., А. Загоруйко 1 уд., А. Куцик 2 уд. (сплатив), І. Настюк 1 уд., М. Радик 1 уд., Матлай 1 уд., Д. Ковалів 2 уд. — Разом 27 осіб, а 46 уділів. Стеф Шевців, противник уділів, подарував на річ театру 5 долярів. Готівку в квоті $35 передано опісля касієрови Настюкови.

На внесеннє Марусевича, поперта Левком, ухвалено щоби в уряді було 5 членів і 3 контрольори.

До виділу зістали вибрані: Іван Добрянський 21 голосами, Осип Стеткевич 20 гол. о. Лев Сембратович 19., Іван Настюк 18 гол., Михайло Радик 17 голосами.

На контрольорів вибрані: др. Семен Демидчук 23 голосами, Пилип Матлай 16 гол., Стефан Фесолович 13 голосами.

На внесеннє Фесоловича, поперте Шустакевичем, ухвалено одноголосно, щоби уділи були лише однородні, т. зв. „камон стак".

На внесеннє о. Сембратовича, поперте Добрянським, ухвалено, що новозаснована інституція буде мати назву „Український Театр в Америці.".

В дискусії над театральним персоналом М. Шустакевич сказав, що театр потребує найменьше 28 людий, включно з 12 хористами. Треба одного доброго капельника до орхестри, одного фахового режисера й одного визначного тенора. Платня хористів і членів орхестри мала би виносити по $30 тижнево, а се зробилоб округло $4.000 видатку на місяць. Закуплений інвентар буде служити раз на все. На місяць можна дати 28 представлень, а дохід з тих театральних вистав покриє всі видатки. Очевидно, що представлення будеться давати не тільки в Ню Йорку й околичних містах, але й по всіх усюдах Америки.

В засаді ухвалено, що зі старого краю треба буде спровадити одного фахового капельника і двоє добрих артистів.

Справу театральної ґалі обговорювали: о. Чаплинський, Добрянський і инші.

Вибраному виділови припоручено виготовити статути організації, обдумати і приготовити в подробицях усі театральні справи (порушені на обох засіданнях і евентуальні нові) та скликати загальні збори всіх уділовців. Комітет має також видати відповідний поклик в ґазетах.

О годині 11-тій в ночи предсідатель закрив збори подякою всім присутним за участь у нарадах та просьбою до дальшої праці на тім поли.

Члени вибраного уряду уконституувалися в сей спосіб: О. Стеткевич, предс.; І. Добрянський, секр.; І. Настюк, кас.; о. Л. Сембратович і М. Радик, виділові.

Засіданнє сеї екзекутиви заповіджено на 8-му годину вечером в четвер (27. липня) в одній з кімнат У. Н. Дому в Ню Йорку.

Стефан Дембицький
Осип Стеткевич, секретарі зборів.

РАБУНКИ В МОНТРЕАЛІ.

З Монтреал, в Канаді, доносять 21. липня, що протягом десятьох днів в Ментреалі зрабовано понад 100,000 долярів, а рабівниками мали би бути стейтські злодії. Першим рабунком було обрабованнє касієра Доміньєн Текстил Ко., від якого забрали 29,000 долярів. Рабівників мало бути пятьох.

Дня 27-го липня вкрадено з ювілерського складу діяментів на суму понад 25,000 долярів. В бюрі був син властителя, якого рабівники привязали до крісла і при його очех позабирали діяменти. Відходячи замкнули двері і повісили на дверах карточку з написию: „Вернеться за пів години". Поліція знайшла на касі відтиски палців рабівників, отже сподіються, що можна їх буде відшукати.

Крім того були ще инші рабунки.

Г. Райдер Геґард.

ВИПРАВА ПО АФРИКАНСЬКІ СКАРБИ.

(Продовження).

(7)

Пан Кліфорд.

Хоч Беніта і забилася об якийсь предмет так дуже, що зробилася непритомна на кілька годин, проте, вона собі не зробила ніякої великої вади і все обійшлося на тім, що вона собі розсікла шкуру, не пошкодивши зовсім кістки; тому, по добрій медичній запомозі, вона хутко стала притомна знов. Але, що свідомість її не була ще зовсім нормальна, а саме, вона уявляла собі, що вона на „Занзібарі", то лікар вважав за краще до якогось часу не говорити їй нічого. Тому, погодувавши її трохи кашею, він дав їй випити капель, від яких вона заснула на цілу ніч.

Рано її свідомість повернулася до неї, і вона вже була зовсім нормальна. Вона дуже здивувалася, почувши біль в своїй завязаній голові і, побачивши коло себе незнайому покоївку з мискою мясного соку у руках, спитала:

„Де се я? Чи се сон?"

„Я вам скажу, але тільки спочатку ви повинні зїсти отсе" — відповіла покоївка.

Беніта не перечила, бо їй хотілося їсти, а потім запитала знову.

„Ваш пароплав розбився", сказала покоївка, „і багато люду потопилося, але ви були в однім з тих двох човнів, які зуцдежа; на ній зовсім не знати стрів на „Касль". Ось ваша одежа; на ній зовсім не знати щоб ви були в воді".

„Хто посадив мене в човен?" — спитала Беніта тихо.

„Кажуть, що якийсь пан, який загорнув вас в ковдру і надів на вас рятунковий пояс".

Тепер Беніта згадала все, що сталося з нею до самої тієї хвилі, як вона загубила притомність. Питаннє, на яке вона не встигла відповісти, молода пара, що коло них воркувала — їй згадалося усе.

„А пан Сеймур живий?" прошепотіла вона, і зробилася блїда, як полотно.

„Я думаю, панно, що живий", відповіла покоївка ухильно. „Але на нашім кораблі немає пана з таким призвіщем".

В сей час в комірку до Беніти увійшов доктор, до якого вона звернулася з тим самим питанням. Але він, знайомий з усією історією самопожертви, не хотів бути отвертим, щоб часом занадто не хвилювати дівчини, — він догадувався про ті відносини, які були межи нею і Сеймуром. Через се він обмежився на тім, що висловив надію, що пан Сеймур врятувався на однім з инших човнів.

Тільки на третій ранок Беніта довідалась про всю правду, якої вже не можна було більше ховати від неї.

Томсон прийшов до неї і розповів їй про усе; вона вислухала його мовчки, з жахом ловлючи кожне його слово.

„Панно Кліфорт", сказав він врешті решт, „я гадаю, що то був один з найсміливійших вчинків, на які тільки здатна людська істота. Коли ми були на кораблі, то я завжди вважав його за людину, яка дивиться на все з призирством, але виявилось, що він добрий парубок, і я прошу Бога, щоб він був живий і щоб була жива та жінка, що тепер вже одужує, і за яку та за дитину котрої він зважився на такий учинок.

„Справді", сказала за Томсоном Беніта механічно, „справді він надзвичайно добра людина", і по сім з дивним вибухом впевнености додала: „Мені, здається, що він живий. Як би він був мертвий, я-б знала про се".

„Мені приємно се чути", сказав Томсон, який, однак, був певен, що Сеймур втопився.

„Чуєте", казала далі Беніта, „я вам маю щось сказати. Перед самою катастрофою, пан Сеймур прохав у мене моєї руки, і я збиралася згодитись... бо я люблю його. Мені здається, що я дам йому сю відповідь ще на сім світі".

Пан Томсон, що був людиною не тільки здібною і відважною, але й щирою, негайно і в зовсім серйозній формі згодився з Бенітою; а в голові його крутилася думка, що не дасть вона своєї відповіди ще на сім світі. Потім, виконуючи зроблене йому доручення він віддав Беніті знайденого в неї під одежою листа і швидче вибрався геть, не маючи сили дивитися на сю сумну картину.

Палко прочитавши листа два рази, Беніта приклала його до своїх губів, примовляючи: „Так, я споминати-му вас, Роберте, так палко, як тільки може споминати жінка парубка. Як що ви і досі чекаєте відповіди, ви її одержите — чи тепер чи після. Де-б і коли ми не зустрілися з вами, моя відповідь буде завжди готова".

Ввечері Беніта вийшла на поклад і розмовляла з другими жінками, що були на катері, розпитуючи їх про найменші подробиці випадку з Сеймуром. Але ні одному чоловікови, виключаючи Томсона, вона не сказала і слова; а вони бачучи, як стоїть справа, хутко позникали усі з її очей, так само як вони перше повтікали з очей пані Джифрейс.

„Касль" пробув в сфері катастрофи ще тридцять годин, вирятувавши від загину ще один човен з пасажирами і одного з кочегарів, що держався за якесь ломаче. Але порозумітися з берегом йому не пощастило; бо страшний вітер, що почав бушувати, розворушив такі хвилі, що нічого було й думати, щоб переплисти крізь смугу бурунів коло берега; зате йому пощастило повідомити про новину, яка після того облетіла увесь світ, великий пароплав, що йшов у порт Лизавети; він повідомив його і про призвіща усіх врятованих.

Вночи після того, як Беніта мала розмову з пані Джифрейс, „Касль" закинув якір коло Дорбану, бо через свою величість, він не міг увійти в ріку Берею, над якою стоїть місто.

Вдосвіта покоївка розбудила Беніту, яка спала сю ніч дуже неспокійно, сказавши їй, що її хоче бачити якийсь старий добродій, що прибув з берега на перевознім пароплавчику; покоївка притискала на слові „старий", щоб не викликати в Беніти марних надій. Убравшися за допомогою покоївки, Беніта зійшла на поклад, саме в той час, коли сонце, яке тільки що викотилось на небо, почало позолочувати річку, півостровів, біле місто і чудовий Нарвль. Там вона побачила зіперту на поручче постать, від якої не дивлючись на багато проминулих в розлуці літ повіяло відразу чимсь добре знайомим, постать старого чоловіка, високого на зріст з сивою бородою.

Зобачивши батька, що замислено дивився в далечінь, Беніта почала хвилюватися; щоб там не було, а він був для неї людиною, якій вона завдячувала свою появу на світ; крім того, може бути, що проти нього стільки-ж согрішили вони з матірю, скільки він согрішив проти них.

Беніта підійшла до батька і торкнула його за плече.

„Батьку", сказала вона. Старий обернувся на поклик з тією надзвичайною жвавістю, яка була одною з характерних особливостей його і, яку від його мала і Беніта.

„Мила моя", сказав він. „Я-б впізнав би твій голос скрізь. Я чув його крізь сон впродовж багатьох років. Моя кохана, спасибі тоді, що ти вернулася до мене і слава Богови, що ти лишилася жива, коли загинуло так багато народу". Він обняв її і поцілував.

Беніта відскочила трохи від батька, бо він не хотячи вразив її рану.

„Вибач мені, тату", сказала вона, „але ти приторкнувся до болючого місця. Я-ж була поранена".

Тоді тільки батько зауважив, що в неї на голові було завязано, і почав дуже перепрошуватись.

„Мені про се нічого ніхто не казав", сказав він своїм приємним голосом, по якім зразу було видко чоловіка з доброго роду і гарно вихованого.

„Мені тільки казано, що ти жива. Але така вже моя лиха доля, що мені довелося зробити тобі болюче в першу хвилину, як тільки ми з тобою побачились, — мені, який і без того зробив своїй сімї чимало горя".

Беніту се розхвилювало.

„Дурниця", відповіла вона. „Аджеж ви тату не умисне зробили так, як не треба".

„Ні, моя голубко, не умисне. Вір мені, я ніколи не грішив через те, що хотів грішити, а через те, що не мав сили не грішити. Але-ж, Беніто, ти й гарна, нівроку, далеко краща, ніж я собі уявляв".

(Дальше буде).

Звіт Голов. Контрольної Комісії У. Н. Союза

ВІДБУВШОЇСЯ НА ДНЯХ 11-го ДО 15-го ЛИПНЯ 1922 Р. В ДОМІ У. Н. СОЮЗА ПІД Ч. 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СИТІ, Н.ДЖ.

ВИКАЗ РУХУ ЧЛЕНІВ ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ ДО 30-го ЧЕРВНЯ 1922 Р.

Прибуток і убуток в членах після місяця.

	число членів з попереднього місяця	ПРИБУТОК: нові члени приняті	наново	з переступ. листами	з інших кляс	Разом	УБУТОК: суспендовані	взяли перест. листи	до інших кляс	померли	Разом	число членів з кінцем міс.
Січень	11.815	145	32	30	11	12.033	131	28	11	10	180	11.853
Лютий	11.853	324	67	17	21	12.282	109	18	21	9	157	12.125
Марець	12.125	85	55	25	10	12.300	103	32	10	14	159	12.141
Цьвітень	12.141	76	48	29	8	12.302	107	29	8	15	159	12.143
Май	12.143	72	53	62	11	12.341	150	48	11	6	215	12.126
Червень	12.126	76	66	16	5	12.292	171	82	6	7	265	12.024
Разом		778	321	179	66		771	237	66	61		

Прибуток 1.344 Убуток 1.135

З І С Т А В Л Е Н Н Є:

З кінцем грудня 1921 р. було членів 11.815
Від 1-го січня до 30-го червня 1922 р. прибуло членів 1.344

Разом 13.159
Від 1-го січня до 30-го червня 1922 р. убуло членів 1.135

З кінцем місяця червня остає членів 12.024

РУХ В МОЛОДЕЧІМ ДЕПАРТАМЕНТІ У. Н. СОЮЗА.

	число дітей з попереднього місяця	ПРИБУТОК: нові члени	приняті наново	з перест. листами	Разом	УБУТОК: суспендовано	відійшли з пер. листами	померли	Разом	число дітей з кінцем міс.
Січень	5.124	91	17	23	5.255	86	19	2	107	5.148
Лютий	5.148	158	50	13	5.369	35	12	4	51	5.318
Марець	5.318	65	17	18	5.418	56	25	3	84	5.334
Цьвітень	5.334	89	26	16	5.465	75	8	3	86	5.379
Май	5.379	71	44	62	5.556	90	56	4	150	5.406
Червень	5.406	73	68	4	5.551	67	8	2	77	5.474
Разом		547	222	136		409	128	18		

Прибуток 805 Убуток 555

З І С Т А В Л Е Н Н Є:

З кінцем грудня 1921 р. було дітей обезпечених 5.124
Від 1-го січня до 30-го червня 1922 р. до молодечого департаменту У. Н. Союза прибуло дітей 805

Разом 5.929
Від 1-го січня до 30-го червня 1922 р. з молодечого департаменту У. Н. Союза убуло дітей 555

З кінцем червня 1922 р. остало в молодечім департ. У. Н. С. дітей 5.474

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

Всіх обезпечених в У. Н. Союзі з кінцем 1921 р., то є повнолітних членів і дітей, було 16.939
Від 1-го січня до 30-го червня 1922 р. прибуло 559

Разом всіх обезпечених в У. Н. Союзі з кінцем червня 1922 р. було 17.498

ЗВІТ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"
за час від 31-го грудня 1921 р. до 30. червня 1922.

	Прихід:	Розхід:
Січень	5.255.77	4.298.42
Лютий	6.009.99	3.842.71
Марець	5.383.69	6.722.66
Цьвітень	6.304.72	5.682.65
Май	12.804.40	5.873.45
Червень	4.968.60	5.141.79
Разом	40.727.17	31.561.68

З І С Т А В Л Е Н Н Є:

Прихід за час від 31-го грудня 1921 до 30-го червня 1922 .... 40.727.17
Розхід за той сам час 31.561.68

Остає 9.165.49
Перенесено готівку остатку з днем 31-го грудня 1921 .... 2.456.45

Готівка з кінцем 30-го червня 1922 р. остає 11.621.94
На чековій книжці знаходиться 10.539.30
Депозит в газовій компанії 100.00
В підручній касі знаходиться 982.64

Разом 11.621.94

ЗВІТ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА
за час від 31. грудня 1921 р. до 30. червня 1922 р.

	ПРИХІД: Разом	Фонд посмерт.	Фонд адмін.	РОЗХІД: Разом	Фонд посмерт.	Фонд адмін.
Січень	1.173.36	769.95	403.41	475.00	350.00	125.00
Лютий	1.190.55	772.80	417.75	135.00		135.00
Марець	1.257.31	815.25	442.06	875.25	725.00	150.25
Цьвітень	1.219.91	797.70	422.21	1.207.75	750.00	457.75
Май	1.247.39	792.40	454.99	265.25	125.00	140.25
Червень	1.263.47	822.30	441.17	910.80	386.00	524.80
Разом	$7.351.99	$4.770.40	$2.581.59	$3.869.05	$2.336.00	$1.533.05

З І С Т А В Л Е Н Н Є:

З днем 31-го грудня 1921 р. було в Мол. Департ. (за час 6 місяців до реформи) $4.054.12
За час від 1-го січня до 30-го червня 1922 вплинуло 7.351.99

Разом $11.406.11
За той сам час виплачено 3.869.05

З днем 30-го червня 1922 р. стан каси мол. деп. остає $7.537.06
З днем 31-го грудня 1921 р. остала стара резерва 14.192.70
Процент за 6 місяців, час. деп. 253.18

Разом $21.982.94

Гроші є ульоковані на книжках банкових:

Юніон Трост Ко. оф Елізабет, Спешел Акавнт 9.070.72
10316. Ню Джерзи Тайтл Гаранті Ко., Тайм Депозіт 12.912.22

Разом $21.982.94

Інвестованнє грошей в моргечах:

З днем 31. грудня 1921 р. було інвестовано на моргечах 61.770.00
За час шість місяців інвестовано 15.625.55

Разом 77.395.55
За той самий час сплачено моргеч на суму 3.000.00

З днем 30. червня 1922 р. на моргечах остає $74.395.55

Інвестованнє грощий в бондах:

З днем 31-го грудня 1921 було інвестовано в бондах 396.001.63
За час від 1-го січня до 30 червня 1922 закуплено слідуючі бонди:
Bergen County, N. J. Road & Bridge Bonds 5½% 24.076.40
City of Paterson, N. J. School Bonds 4% 5.796.00
County of Hudson, N. J. Bridge & Streets Bonds 4½% 5.041.50
Hamilton Co., Ohio Court House & Jail Bonds 4¼% 28.083.00
Summit, N. J. School Bonds 4½% 22.069.30
Chicago, Ill., Sanitary Dist. Bonds 4% 19.500.00
Essex County, N. J. Park Bond 4% 3.932.00 108.498.20

З днем 30. червня 1922 р. інвестовано в бондах суму 504.499.83

Гроші суть вложені в слідуючих банках на часовий депозит:
Фонд посмертний.

5445 National State Bank of Elizabeth, N. J. 2.233.83
9233 People Saving Trust Ct., Hazleton, Pa 4.635.50
2684 Guarantee Trust Co., Shamokin, Pa. 5.096.13
1564 Germania Mutual Saving Bank, Elizabeth, N. J. 15.940.19
770 People's Nat. Bank of Elizabeth, N. J. 17.110.07
182746 Providence Inst. for Saving, Jersey City, N. J. 5.451.84
16091 Elizabeth Banking Co., Elizabeth, N. J. 6.005.50

56.473.06

Фонд запомоговий.

2494 National Bank of Shamokin 3.058.81

3.058.81

Фонд резервовий.

3773 Dime Trust Co., Shamokin, Pa. 2.997.68
368 Hudson Co. National Bank of Jersey City 5.821.68
8209 Union Trust Co. of N. J. Jersey City, N. J. 4.666.41
6482 National State Bank, Elizabeth, N. J. 5.538.12

19.023.89

Фонд конвенційний.

1301 Linden Nat'l Bank, linden, N. J. 5.000.00

5.000.00

Фонд сирітський.

2. Market St. Nat'l Bank, Shamokin, Pa. 2.565.08
558 Peoples Trust Co. of Shamokin, Pa. 5.000.00

7.565.08

Гроші вложені на чекових книжках:

В Union Trust Co. of Elizabeth, Special Acc't.

Фонд помертний 15.527.50
„ адміністраційний 5.162.01
„ запомоговий 4.376.23
„ народний 59.41
„ конвенційний 3.542.27
„ сирітський 7.378.45

Разом 36.045.87
Чеки не звернені на суму 736.93

Загальна сума на чекових книжках 35.308.94

З І С Т А В Л Е Н Н Є:

Готівка з кінцем 31-го грудня 1921 р. була $199.929.86
Прихід від 1-го січня до 30-го червня 1922 р. був 136.365.79

Разом $336.295.65
Розхід за той сам час був 209.865.87

Готівка з кінцем 30-го червня 1922 р. остає $126.429.78

ЛЬОКАЦІЇ ФОНДІВ:

Фонд посмертний.

Бонди 311.261.98
Моргечі 44.925.55
Друкарня 8.000.00
Готівка 71.589.30

Разом 435.776.83

Фонд резервовий.

Бонди 96.176.00
Моргечі 29.470.00
Реальність 19.500.00
Готівка 19.023.89

Разом 164.169.89

Фонд сирітський.

Бонди 97.061.85
Готівка 14.867.86

Разом 111.929.71

Фонд запомоговий.

Друкарня 7.500.00
Готівка 7.185.04

Разом 14.685.04

Фонд адміністраційний.

Друкарня 21.000.00
Готівка 5.162.01

Разом 26.162.01

Фонд конвенційний.

Готівка 8.542.27

Фонд народний.

Готівка 59.41

Б І Л Я Н С.

Стан чинний.

Готівка $126.429.78
Моргечі 74.395.53
Бонди 504.499.83
Реальність 19.500.00
Друкарня 36.500.00

Разом $761.325.16

Стан довжний.

Фонд посмертний $435.776.83
„ резервовий 164.169.89
„ адміністраційний 26.162.01
„ запомоговий 14.685.04
„ народний 59.41
„ конвенційний 8.542.27
„ сирітський 111.929.71

Разом $761.325.16

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ У. Н. СОЮЗА:

Ст. Милянович
Іван Ваверчак
Василь Гасій

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ ЗА СІЧЕНЬ, ЛЮТИЙ, МАРЕЦЬ, ЦЬВІТЕНЬ, МАЙ І ЧЕРВЕНЬ 1922 РОКУ.

П Р И Х О Д И.

	Вкладки від членів	Процент від моргечів	Процент від бондів	Процент з банків	Сирітські части	Відзнаки, книги і т. п.	Вступне від членів	Сплата моргечів	Календарі	Разом
Січень	18.297.18	250.00	870.00	2.090.61	250.00	48.30	138.00		86.10	22.030.19
Лютий	18.384.45	517.50	575.00		100.00	45.17			15.40	19.637.52
Марець	19.050.19	45.00	1.845.00		2.000.00	149.13				23.089.32
Цьвітень	18.861.38	196.25	2.860.29		1.050.00	38.27	49.50	3.000.00		26.055.69
Май	18.870.68	165.00	3.380.63		800.00	73.47	40.00			23.329.78
Червень	18.817.25	243.50	1.280.00		1.800.00	44.54	38.00			22.223.29
Разом	$112.281.13	$1.417.25	$10.810.92	$2.090.61	$6.000.00	$398.88	$265.50	$3.000.00	$101.50	$136.365.79

Р О З Х О Д И.

	Виплати посмерт.	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд запомоговий	Моргечі	Бонди	Друкарня	Сирітські частки	Фонд народний	Разом
Січень	4.000.00	3.481.38		800.00				488.75		8.770.13
Лютий	6.188.16	5.021.48	111.33	800.00	7.000.00	62.996.90		1.179.38	150.00	83.447.25
Марець	13.298.42	3.470.83	300.00	1.175.00		45.501.30		567.45		64.313.00
Цьвітень	11.587.90	3.999.83		450.00				1.036.00		17.073.73
Май	4.600.00	3.540.46		700.00	6.000.00		7.500.00	907.42		23.247.88
Червень	4.750.00	3.400.33		775.00	2.625.55			1.453.00		13.013.88
Разом	$44.424.48	$22.914.31	$411.33	$4.700.00	$15.625.55	$108.498.20	$7.500.00	$5.612.00	$150.00	$209.865.87